

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.I.20.919/2015/6.szám

A Kúria a Dr. Puja Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Puja János Attila ügyvéd) által képviselt felperesnek a Dr. Tóka Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Tóka Tamás ügyvéd) által képviselt alperessel szemben végrehajtás megszüntetése iránt a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróságnál 14.P.III.20.986/2014. számon folytatott és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 47.Pf.639.898/2014/5. számú ítéletével befejezett perében, az említett számú jogerős ítélet ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget,

továbbá az államnak felhívásra 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A külföldi pénzüintézet alperes a 2007. október 11. napján Magyarországon közjegyzői közokiratba foglalt hitelszerződés szerint 500.000 euró hitelt nyújtott a felperesnek, üzletrész megvásárlására. A felperes a szerződésben foglaltaktól eltérően ténylegesen 442.815 euró kölcsönt vett igénybe akként, hogy 2007. november 13. napján 29.815 euró az alperesi ügyvéd letéti számlájára került átutalásra (amelyből kiváltásra került a perben nem álló, zálogkötelezettséget és készfizető kezességet vállalt M.Kft. zálogingatlant terhelő hitele), 2007. december 5. napján a hitelintézet külföldön működő fiókjában a felperes készpénzben felvett 83.000 eurót, 2007. december 6. napján pedig további 250.000 euró és 80.000 euró átutalása történt meg a felperes által megjelölt magyarországi bankszámlára. A felek a hitelszerződés biztosítékeként zálogjogot alapítottak a felperes tulajdonában álló ingatlanra.

A hitelszerződés VI/19. pontja szerint a kölcsönszerződésre „alapvetően” a külföldi jogot kell alkalmazni, amennyiben a dolog természetéből kifolyólag ez nem lehetséges, akkor „a magyar jog a szubszidiárius”.

A szerződéskötés időpontjában az alperes a magyar ügyfelek hitelkérelmeit a hitelintézet külföldi székhelyén bírálta el, külföldön készült el az alperes német nyelvű szerződési ajánlata, a szerződést és a jelzálogjogot alapító okiratot a hitelintézet magyarországi képviselőjét ellátó ügyvéd Magyarországon fordíttatta magyar nyelvre, ezt követően magyar közjegyző előtt Magyarországon foglalták közokiratba a szerződést.

Az alperes a szerződésszerű törlesztés elmaradása miatt közjegyzői okiratba foglaltan felmondta a hitelszerződést, 2013. június 24. napján pedig a közjegyzői okirat záradékolásával végrehajtási eljárást kezdeményezett a felperessel szemben.

A felperes módosított keresetében a Pp.369.§ a) pontja alapján a végrehajtás megszüntetését kérte, mert álláspontja szerint a hitelszerződés érvényesen nem jött létre. Keresetének jogalapjaként a szerződéskötés idején hatályban volt a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213.§ (1) bekezdés a), b) és d) pontjait jelölte meg. Azzal érvelt, hogy a külföldi jog szerződésben történt kikötése a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. tvr. (a továbbiakban: Nmjtvr.) 8.§ (1) bekezdésében említett csalárd kapcsolásnak minősül, mert a kötelemben a hitelező bankon kívül nincsen „külföldi elem”, a szerződéskötés helye, a hitelfelvevő, a zálogtárgy és a hitel célja egyaránt Magyarországon van. A jogügyletre a magyar anyagi jogot kell alkalmazni, a külföldi jog kikötésének az volt a célja, hogy a felperes fogyasztóként ne tudja jogát a magyar bíróság előtt érvényesíteni. Arra is hivatkozott, hogy az alperes a régi Hpt. szerint csak akkor végezhetett volna Magyarországon a tevékenységét, ha arra engedéllyel rendelkezett volna, illetve a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiteiről szóló 1997. évi CXXXII. tv. (a továbbiakban: Fkt.) 2.§ a) pontja szerint fióktelep formájában, vagy határon átnyúló szolgáltatásként, eseti jelleggel. Ezek hiányában nem volt jogosult a hitelszerződés megkötésére, a régi Hpt. 3/A.§ (1) bekezdése szerint jogosulatlan pénzügyi tevékenységet folytatott, így a szerződés érvényesen nem jött létre. A szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. tv. fogalommeghatározására és a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK Irányelvre hivatkozással állította, hogy az alperes tevékenysége nem vonható a határon átnyúló tevékenység fogalma alá. Az Európa Parlament és a Tanács 593/2008/EK számú, a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról (Róma I.) rendelete 3. cikkének (3) bekezdése a Nmjtvr. 28.§-ával egyezően arról rendelkezik: amennyiben a jogválasztás időpontjában valamennyi egyéb tényállási elem kizárólag egy adott országhoz kapcsolódik, úgy a külföldi jog felek által történő választása nem sértheti a másik állam azon jogszabályainak alkalmazását, amelyekről megállapodás útján nem lehet eltérni.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Megítélése szerint a felperes tévesen hivatkozott az Nmjtvr. 28.§-ára. Az előbbieken említett Rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerint a szerződésre a felek által választott jog az irányadó, s mivel az adott esetben a felek a jogválasztás szabadságával élve az osztrák jogot kötötték ki, a felperes nem hivatkozhat a régi Hpt. rendelkezéseinek a megsértésére. Hangsúlyozta: a szerződéskötés időpontjában és azóta is jogosult határon átnyúló tevékenység folytatására, így alaptalan az a felperesi álláspont, hogy emiatt nem köthetett kölcsönszerződést, nem tehetett érvényes szerződési nyilatkozatot. Utalt a régi Hpt. 3/A.§ (4) bekezdésére, amely kimondja, hogy az Európai Unió másik tagállamában székhellyel rendelkező hitelintézet, illetve a 15.§ (4) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelő pénzügyi vállalkozás határon átnyúló szolgáltatást is végezhet, és e körben hivatkozott a BDT. 2007.1643. számon közzétett eseti döntésre is. Álláspontja szerint a külföldi jog alkalmazását azon kívül, hogy az alperes külföldi pénzintézet, a szerződés létrejöttének, a szolgáltatás nyújtásának és a pénztartozás teljesítésének a helye indokolta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet. A döntés indokolása szerint a perbeli szerződés nem minősül fogyasztói szerződésnek, mert a felperes a hitelt üzlettársa üzletrészenek megvásárlása céljából vette fel. A közokiratba foglalt hitelszerződés tartalma alapján azt a következtetést vonta le, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló hitelszerződés Magyarországon jött létre. A régi Hpt. 3/A.§ (1) és (4) bekezdései, valamint a régi Hpt. 1. számú mellékletének 43. pontjában rögzített fogalom meghatározás alapján úgy ítélte meg, hogy az alperes a szerződéskötés idején jogosult volt Magyarországon határon átnyúló szolgáltatás keretében pénzügyi tevékenység végzésére, így hitel nyújtására is. Alaptalannak ítélte a felperes hivatkozását a 2009. évi LXXVI. törvényre, mert a törvény a szerződéskötés időpontjában még nem létezett. Osztotta azt az alperesi álláspontot, hogy a pénzügyi tevékenység folytatására való jogosultság hiánya - melynek eldöntése egyébként a pénzügyi szervezetek feletti felügyeletet gyakorló szerv hatáskörébe tartozó kérdés - a felek által kötött szerződés érvényességét nem befolyásolta volna. A szerződés érvényességét illetően annak tulajdonított meghatározó jelentőséget, hogy az engedély a tevékenység üzletszerű folytatásához szükséges, és a pénzügyi tárgyú törvény nem rögzíti külön szankcióként az engedély hiányában megkötött megállapodás semmisségét.

Nem látta alaposnak azt a felperesi hivatkozást sem, hogy a hitelszerződésnek a külföldi jog alkalmazására vonatkozó kikötése a Nmjtvr. 8.§ (1) bekezdése szerinti „csalárd kapcsolás” lenne. A felperes a bíróság felhívása ellenére sem tudta bizonyítani, hogy a külföldi jog kikötésére kizárólag a fogyasztói jogok megkerülése

céljából került sor, annak érdekében, hogy az alperes kivonja a garanciális szabályokat tartalmazó magyar szabályozás alól a fogyasztónak minősülő felperest. Miután a felperes felhívás ellenére sem jelölte meg azt a külföldi anyagi jogi szabályt, amelyre hivatkozással a végrehajtás megszüntetését kérhetné, az alaptalan keresetet elutasította.

A felperes fellebbezését elbíráló másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. Egyetértett az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással, döntésével és annak jogi indokaival is. Osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a felperes az Nmjtvr. 8.§ (1) bekezdésében foglalt csalárd kapcsolás fennállását nem tudta bizonyítani és az elsőfokú bírósággal egyezően ennek eldöntését nem jogértelmezési, hanem bizonyítási kérdésnek tekintette. Megállapította, hogy a felperes hivatkozásával ellentétben a hitelszerződés - számos magyarországi vonatkozása mellett - több külföldi elemet tartalmaz: a szerződés megkötésekor külföldön az euró volt a hivatalos fizetőeszköz, az alperes euróban nyújtotta a hitel összegét, azt a felperes is ebben a pénznemben volt köteles visszafizetni, a hitelviszonyból származó követelés teljesítési helye az alperes székhelye. Ezek a tényállási elemek valóságok, nem színlelte és nem mesterségesen létrehozottak, ezért a felperes alaptalan hivatkozásának tekintette, hogy a külföldi jog alkalmazásának kikötése csalárd módon történt. A Nmjtvr. 24-30.§.-ainak rendelkezései, az 593/2008/EK rendelet és az alkalmazandó rendelkezések egyértelmű tartalmára hivatkozással nem látott okot a felperes által indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére. Az Nmjtvr. 25.§ j) pontjának a szerződéskötéskor és a jelenleg hatályos rendelkezéseit is értelmezve arra az álláspontra jutott, hogy a jogvitára a szerződés és az Nmjtvr. rendelkezései alapján a külföldi jog alkalmazandó. Mivel a szerződéskötéskor már hatályban volt a 2006. évi XXVIII. törvény, a másodfokú bíróság a jogvita elbírálása során ezt tekintette irányadó jogszabálynak, hangsúlyozva, hogy a jogválasztás szabadságának a Róma I. Egyezményben rögzített elve alapján a szerződésre a felek által választott jog az irányadó. A felek jogválasztása nem volt színlelt, valós szerződési elemekhez kapcsolódott, kifejezett és egyértelműen megállapítható jogkikötés volt a felek részéről, még akkor is ha a szerződés a VI/19. pontjában „az alapvetően külföldi jog alkalmazandó” megfogalmazást tartalmazta. Ez nem tette homályossá vagy bizonytalanná a jogválasztásra vonatkozó szerződéses kikötést, mert ugyanezen pontban kifejezésre juttatták a felek, hogy mit értettek az „alapvetően” megfogalmazás alatt. A fellebbezés indokai és a peradatok alapján nem látott okot a felek által választott és a szerződésben jogszerűen kikötött külföldi jog alkalmazásának mellőzésére. Úgy ítélte meg, hogy a felperesnek az eredményes perléshez a magyar közjegyző által szerkesztett végrehajtási záradékkal ellátott közjegyzői okirat alapján a lakóhelye szerinti

országban folyamatban levő végrehajtási eljárás során a külföldi anyagi jogszabályt kellett volna megjelölnie, amit felhívás ellenére elmulasztott. Kifejtette: a régi Hpt. 3/A.§-ával összefüggésben felperes alaptalanul sérelmezte, hogy az alperes nem volt jogosult a végrehajtással érintett szerződésben foglalt pénzügyi szolgáltatás nyújtására és pénzügyi tevékenység folytatására, miután a PSZÁF és az MNB állásfoglalásai alapvetően és tartalmukban a határon átnyúló pénzügyi szolgáltatásnyújtásra vonatkoznak, és nem az alkalmazandó jog kérdésében adnak útmutatást. A szerződésben rögzített hitel céljára tekintettel és a Ptk., a Hpt. és Római I. Egyezmény alapján a felperes nem minősül fogyasztónak, ezért a szerződés semmisségét érintően a felperes alaptalanul hivatkozott a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésére. A Pp. 369.§ a) pontjára alapított végrehajtás megszüntetése iránti perben a kereset jogalapjának vizsgálatára tartozó kérdésnek tekintette a szerződés érvénytelenségének vizsgálatát. Megjegyezte, hogy a felperes a törvényi feltételek fennállása esetén a hitelszerződés érvénytelenségének megállapítása iránt külön pert indíthat. Hangsúlyozta, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti pernek közvetlen kihatása nincs a beavatkozási kérelmet előterjesztő M. Kft.-vel szemben esetleg elrendelt végrehajtásra, az ettől független jogi érdekeltsége okán nem lett volna akadálya annak, hogy a Kft. az eljárásban felperes oldalán beavatkozóként részt vegyen, ez az eljárási szabálysértés azonban az ügy érdemére nem hatott ki, mert a Kft. a beavatkozás iránti kérelmében a végrehajtás megszüntetésére okot adó körülményre a felperes pernyertességének elősegítése érdekében nem hivatkozott.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a végrehajtási eljárás megszüntetésére irányuló kereseti kérelmének helyt adó új ítélet meghozatalát kérte, másodlagosan pedig a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az első- vagy másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására, új határozat meghozatalára történő kötelezését.

Felülvizsgálati kérelmét nagyjából a keresetében és a fellebbezésében megjelölt indokokra alapította. Megismételte azt az álláspontját, hogy az alperes jogosulatlan pénzügyi tevékenységet folytatott Magyarországon: külföldi vállalkozásként pénzügyi szolgáltatási tevékenységet vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységet kizárólag fióktelepe útján végezhetett volna. E körben utalt az 1197/2005. számú büntető elvi határozat megállapításaira.

Hangsúlyozta, hogy az alperes által végzett tevékenység nem felel meg a határon átnyúló szolgáltatás céljának és valós funkciójának: a határon átnyúló szolgáltatás helyes értelmezése azt jelenti, hogy a szolgáltató nem abban a tagállamban telepedett le, ahol a szolgáltatásokat nyújtja, ilyen szolgáltatás esetében a fogadó tagállam gazdasági tevékenységében való tartós és folyamatos

részvétel hiányzik. A jogalkalmazói gyakorlat egyértelművé tette, hogy a határon átnyúló szolgáltatások szabadságára vonatkozó elv nyilvánvalóan a szolgáltatások szabad mozgásához kapcsolódik, így a letelepedés nélküli tevékenység esetén alkalmazandó. Az alperes rendszeresen, folyamatosan és tartósan nyújt és nyújtott jelenleg is szolgáltatásokat Magyarországon, amit a letelepedés közösségi joga alapján tehetne meg, így tevékenysége nem tartozhat a kivételként megjelölt határon átnyúló szolgáltatások körébe. A régi Hpt. a külföldi pénzügyi intézmény magyarországi tevékenységéhez fióktelepi formát rendelt, kivételként meghatározta a határon átnyúló szolgáltatást, de ennek jogszabályi feltételei az alperes vonatkozásában nem állapíthatók meg.

Fenntartotta azt a hivatkozását, hogy a külföldi jog kikötése csalárd kapcsolást valósít meg. Az alperes magyarországi pénzügyi tevékenységet végez, egyedüli külföldi elem az alperes székhelye, a kikötés nyilvánvaló célja a magyar jog alkalmazásának elkerülése és ekként a régi Hpt. fogyasztókra kedvező garanciális szabályainak megkerülése. Álláspontját erősítik az 593/2008/EK rendelet, a Római I. Egyezmény és a Nmjtvr. fellebbezésében is hivatkozott rendelkezései, valamint a felügyeletet gyakorló MNB 131210 számú állásfoglalása is, amely szerint az alperes hitelezési tevékenységére alkalmazni kell a 361/2009. (XII.30.) Korm. rendelet előírásait.

Mivel a csalárd kapcsolat megítélhetőségét illetően minden szükséges adat a másodfokú bíróság rendelkezésére állt, a végrehajtás megszüntetése iránti perekre irányadó eljárási szabályok (Pp. 370/A.§.) megsértésével tévesen írta elő a bizonyítási kötelezettséget a felperes terhére és jogszabályt sértett, amikor az ennek megállapítására irányuló kérelem tárgyában nem hozott döntést.

A jogerős ítélet sérti a Pp. 213.§-át, mert nem terjed ki a megállapításra irányuló kereseti kérelem elutasítására, kizárólag a joghatósággal kapcsolatosan tartalmaz indokolást. A szerződés semmisségét a másodfokú bíróságnak a Pp., az Európai Bíróság joggyakorlata és a Kúria 2/2010. (VI.28) PK véleménye alapján hivatalból kellett volna vizsgálnia.

Ismételten utalt arra, hogy a 2014. évi XXXVIII. tv. (DH.1.tv.) rendelkezései a jelen eljárásra is irányadók, hangsúlyozta az 593/2008/EK rendelet értelmezésével kapcsolatban az Európai Bíróság döntéshozatali eljárásának szükségességét a határon átnyúló pénzügyi szolgáltatás kérdésében.

Álláspontja szerint a bíróságok megsértették a Ptk. 228.§ (3) bekezdését is, mert a szerződés VI/19. pontjába foglalt jogkikötés érthetetlen és kifejezetten ellentmondásos.

Jogszabálysértőnek tartotta a M. Kft. beavatkozási kérelmének elutasítását és állította, hogy a végrehajtás megszüntetési perben a pertárgyérték a szolgáltatások egy évi értéke.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme (a fellebbezési

ellenkérelemben kifejtett indokokat megismételve) a jogerős ítélet hatályban tartására és költségeinek megtérítésére irányult. Hangsúlyozta, hogy a közjegyzői okiratba foglalt hitelszerződés VI/19. pontja kifejezett jogválasztást tartalmaz, amely kikötés a szerződés egyéb rendelkezéseivel összevetve világos és egyértelmű. A hitelszerződésben a felek a jogválasztás szabadságával élve érvényesen kötötték ki a külföldi jogot, amelynek alkalmazása a jogügyletnek a külföldhöz való tényleges kapcsolódásán, valóságos tényállási elemeken alapul. Az eljáró bíróságok helyes jogkövetkeztetésének tekintette, hogy a perbeli hitelszerződés nem minősül fogyasztói szerződésnek, ezért a magyar jog alkalmazása esetén sem lennének irányadóak a régi Hpt. alperes által a kölcsönszerződés semmisségének alapjaként hivatkozott fogyasztóvédelmi rendelkezései. A hitelnyújtás időpontjában és jelenleg is jogosult Magyarországon határon átnyúló tevékenység folytatására a külföldi felügyeleti hatóság által a nemzeti jogszabályok alapján adott engedély alapján.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria egyetért az első- és másodfokú bíróságok érdemi döntésével, álláspontjával és a határozatokban kifejtett indokokkal; csupán a felülvizsgálati kérelem érvelése kapcsán mutat rá a következőkre:

I. A felperes a Pp. 369.§ a) pontja alapján kérte a végrehajtás megszüntetését, arra hivatkozással, hogy a felek által aláírt hitelszerződés érvényesen nem jött létre, mert az alperes jogosulatlan pénzügyi tevékenységet folytatott Magyarországon; a régi Hpt.-nek megfelelően erre csak engedély alapján lett volna jogosult, illetve a tevékenységet az Fkt. 2.§ a) pontja szerint fióktelep formájában vagy határon átnyúló szolgáltatásként eseti jelleggel végezhetné volna.

Nem volt vitatott a perben, hogy az alperes az Fkt. 2.§ a) pontjának megfelelő külföldi vállalkozás, amely a szerződéskötés időpontjában a régi Hpt. 2. számú mellékletének I/10.3. pontja szerinti pénzügyi szolgáltatási tevékenységet végzett Magyarországon, és ezt a régi Hpt. 2. számú mellékletének III/43. pontjában foglalt értelmező rendelkezésnek megfelelően határon átnyúló szolgáltatásként végezte.

A Hpt. 2001. január 1-jétől hatályos 3/A.§ (4) bekezdése és 3/B.§-a alapján az alperes, mint az Európai Unió másik tagállamában székhellyel rendelkező pénzintézet magyarországi pénzügyi felügyeleti engedély nélkül végezhetett határon átnyúló szolgáltatásként pénzügyi szolgáltatási tevékenységet. (Azt a felperes sem vonta kétségbe, hogy az alperes a felülvizsgálati ellenkérelemben előadottak szerint külföldön rendelkezett a pénzügyi szolgáltatási tevékenységhez szükséges engedéllyel.) A

Kúria megítélése szerint az alperes mindezekre tekintettel a szerződés megkötésének időpontjában, 2007. október 11-én jogosult volt a per tárgyát képező hitelszerződés megkötésére, érvényes jognyilatkozat tételére.

A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott 1197/2005. számú büntető elvi határozat azt szögezi le, hogy az ügynöki tevékenység nem végezhető határon átnyúló szolgáltatás keretében, a jelen per tárgyát képező tevékenység azonban bizonyítottan nem ügynöki tevékenység, hanem pénzkölcsön nyújtása volt. Az említett számú büntető elvi határozat indokolása kitér arra, hogy pénzkölcsön és lízingtevékenység határon átnyúló szolgáltatás keretében is végezhető, így az elvi határozat a felülvizsgálati kérelem okfejtését nem támasztotta alá.

A felperes által hivatkozott a Hpt. 3/A.§ (4) bekezdése nem ellentétes a 2006/123. EK Irányelv 77. cikkével, a 77. cikk ugyanis nem zárja ki a határon átnyúló szolgáltatás lehetőségét.

A felülvizsgálati kérelem érvei kapcsán rámutat a Kúria: nem áll rendelkezésre arra vonatkozó adat, hogy az alperes 2007. évben tömegesen kötött volna kölcsön- és hitelszerződéseket Magyarországon, így ez a felperesi állítás bizonyítottság hiányában tényállási elemként nem rögzíthető. Ennek vizsgálata egyébként sem a Kúria, hanem a pénzügyi felügyeleti tevékenységet ellátó szerv [jelenleg a Magyar Nemzeti Bank, korábban a Pénzügyi Szolgáltatások Általános Felügyeletét ellátó (PSZÁF) mint felügyeleti hatóság] hatáskörébe tartozott; annak vizsgálata pedig, hogy az alperes a tevékenységét esetleg nem a szolgáltatások szabad mozgására irányadó uniós elvek szerint végzi, az Európai Bíróság hatáskörébe tartozó kérdés. A Kúria nem veheti át sem az Európai Bíróság, sem a pénzügyi felügyeleti szerv jogkörét.

A perben eljáró bíróságokkal egyezően utal a Kúria arra is, hogy ha a felperes az előbbi körben előadott tényállítása megalapozott lenne, az sem hatna ki az adott szerződés érvényes létrejöttére, hiszen az alperes a szerződésben is rögzített feltételekkel adott szerződési ajánlatát a felperes elfogadta, így a hitelszerződés érvénytelenségére konkrét jogszabályi előírás: a szerződésben kikötött külföldi jog rendelkezése alapján hivatkozhat.

A jelen, végrehajtás megszüntetésére irányuló perben az eldöntendő kérdés az volt, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló kölcsönszerződés érvényesen létrejött-e. A felperes megismert feltételek között vállalta a szerződés megkötését, számára az alperes ajánlata volt a legkedvezőbb, a szerződési ajánlatot elfogadta és számára ismert volt az is, hogy a szerződéskötés időpontjában az alperesnek Magyarországon nem volt fióktelepe. Ilyen körülmények között nem tévedtek a perben eljáró bíróságok, amikor rámutattak: nem lehetett megállapítani, hogy az alkalmazandó

jogra vonatkozó szerződéses kikötés a jogszabály megkerülésére irányult volna. A jogszabály megkerülésének megállapítása egyébként is kötelező, leginkább tilalmat tartalmazó rendelkezést feltételez, és annak bizonyítását, hogy a felek szándéka kifejezetten a rendelkezés megkerülésére irányult.

II. A felülvizsgálati kérelem indokai kapcsán a Kúria is foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a Nmjtvr. 8.§ (1) bekezdésében nevesített csalárd kapcsolás megvalósult-e a külföldi jog kikötésével és osztotta a perben eljáró bíróságok e körben kifejtett álláspontját és annak indokait.

Nem tévedett abban a másodfokú bíróság, hogy a csalárd kapcsolás jogszabályi feltételeinek fennállását a felperesnek bizonyítania kellett volna, ez nem szűkíthető le jogértelmezési kérdésre, ugyanakkor a szabad bírói mérlegelés körébe tartozó kérdés annak eldöntése, hogy a csalárd kapcsolás megállapítható-e. A bíróságok helyesen mérlegelték a releváns tényeket és körülményeket: a jelen esetben nem állapítható meg a csalárd kapcsolás, mert a valóságos külföldi elemek döntő súllyal jelentek meg a létrejött jogügylet kapcsán. Az alperes helytállóan hangsúlyozta annak jelentőségét, hogy nem csupán az alperes személye a külföldi jog alkalmazásának indoka, hiszen a megállapodás további, lényeges tartalmi elemeiben is külföldhöz kapcsolódik. Azon túl tehát, hogy a hitelt külföldi pénzintézet nyújtotta, a kölcsön euróban került folyósításra, a per adatai szerint a kölcsön egy részét a felperes a pénzintézet külföldi székhelyén vette fel, és a teljesítés is euróban történt. Mindezekre tekintettel az osztrák jog alkalmazásának kikötése nem sértette a Róma I. Egyezményt és megfelelt a Nmjtvr. előírásainak is.

Miután e körben ennek elbírálásához a szükséges peradatok rendelkezésre álltak, további bizonyítás lefolytatása szükségtelen volt e tárgykörben.

III. Az eljáró bíróságok a jogszabályok előírásainak jutottak arra a következtetésre is, hogy a perbeli szerződés nem minősül fogyasztói szerződésnek, hiszen a felperes a hitelt nem gazdasági és szakmai érdekkörén kívül, hanem üzlettársa üzletrészenek a megvásárlása céljából vette fel.

A Kúria annyiban kiegészíti és pontosítja a jogerős ítélet ezzel kapcsolatos megállapításait, hogy a felperes az Európai Unió jog és a szerződéskötéskor hatályos régi Ptk. 685.§ d) pontjának értelmezése szerint nem „fogyasztó”, és nem a Ptk. 685.§ e) pontjában meghatározott „fogyasztói szerződést” kötött.

A Hpt. keresetben említett 212-214/C. §-ai a „fogyasztási” kölcsönökre irányadók, ugyanakkor helyes a jogerős ítéletben kifejtett álláspont arra vonatkozóan is, hogy a felperes nem fogyasztási kölcsönszerződést kötött az alperessel. A

szerződéskötés idején hatályos régi Hpt. 2. számú melléklet III. részének 5. pontjában rögzített fogalom meghatározás szerint fogyasztási kölcsön: a mindennapi élet szokásos használati tárgyainak megvásárlásához, javíttatásához, illetve a szolgáltatások igénybevételéhez - a természetes személy részére - nyújtott kölcsön és a felhasználási célhoz nem kötött kölcsön, ha a kölcsönt a természetes személy nem üzletszerű tevékenysége keretében veszi igénybe. A Hpt. 213.§-ának rendelkezései kifejezetten a fogyasztási kölcsönre irányadók, tekintettel azonban arra, hogy a felperes nem „fogyasztó”, az ezzel járó az előnyöket el sem veszíthette, és az sem kizárt, hogy az általa hiányolt fogyasztói jogvédelmet a szerződésben kikötött külföldi jog irányadó rendelkezései alapján külföldön is megkapná.

IV. A Kúria álláspontja szerint a hitelszerződés VI.19. pontjába foglalt kikötés, amely szerint „a kölcsönszerződése alapvetően a külföldi jog alkalmazandó, amennyiben a dolog természetéből kifolyólag nem lehet az külföldi jogot alkalmazni, akkor a magyar jog szubszidiárius”, nem minősül érvénytelen szerződéses kikötésnek: érthető, egyben megfelel az uniós elvárásoknak és előírásoknak is.

Az idézett kikötés „általános” szóhasználata azt fejezi ki, hogy a szerződés általános tartalmi kérdéseire (így például a szerződés érvénytelenségének megítélésére) az külföldi jog, az külföldi Polgári Törvénykönyv rendelkezései alkalmazandók, azonban ha azt az uniós előírások, illetőleg a külföldi vagy a magyar jog egyes szabályai ezt elrendelik, a VI.19. pont lehetővé teszi, hogy egyes „speciális” kérdésekre (például a végrehajtásra) a bíróságok mégis a magyar jogot alkalmazzák.

A felperes által hivatkozott 361/2009. (XII.30.) Kormányrendelet alkalmazhatóságát önmagában kizárja, hogy ez a jogszabály a szerződés megkötésekor még nem létezett és visszaható hatállyal nem rendelkezik.

V. A felülvizsgálati kérelem további indoka szerint a magyar jog alkalmazása esetén a felperesre a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 tv.) is irányadók lehetnének. Ez a felvetés azonban nem helytálló, mert a DH1 tv. [az 1.§ (1) bekezdésének megfelelően] a fogyasztói kölcsönszerződések egyes kérdéseire terjed ki, azonban az előbb már kifejtettek szerint a felperes sem a Ptk. 685.§ d) pontja, sem a DH1 tv. 2.§ (1) bekezdése alapján nem tekinthető fogyasztónak, a perbeli szerződés a Ptk. 685.§ e) pontja alapján nem minősül fogyasztói szerződésnek, ezért a DH1 tv. rendelkezései és annak a tisztességtelen szerződési kikötésekre vonatkozó rendelkezései a jelen jogvitában nem lehetnek irányadók.

VI. További felülvizsgálati érvelés az előzetes döntéshozatali eljárás szükségességét vetette fel a felperes részéről. Előzetes

döntéshozatali eljárás azonban nem szükséges, mert a jelen ügy nem vet fel értelmezési kérdéseket. Megjegyezi a Kúria: az 593/2008/EK rendelet sem alkalmazható visszahatóan a 2007. október 11-i hitelszerződésre és mivel a felperes az uniós rendelkezések alapján sem minősül fogyasztónak, fogyasztói jogai sem sérülhettek.

VII. A felperes felülvizsgálati kérelmében eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság a csalárd kapcsolás megállapítására irányuló kereseti kérelméről nem hozott döntést. A peradatokból azonban az állapítható meg, hogy a felperes a csalárd kapcsolás megállapítására vonatkozóan különálló kereseti kérelmet nem terjesztett elő (keresetlevél 5. oldal közepe), kereseti kérelmei nem képeztek tárgyi keresethalmazatot: a végrehajtás megszüntetése iránti keresete egyik alapjaként hivatkozott ezen érvénytelenségi okokra és azt az eljárt bíróságok ennek megfelelően bírálták el. Így csupán megjegyzi a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság az említett tartalmú megállapítási kereset elbírálására hatáskörrel és illetékességgel nem rendelkezett volna; eljárási szabálysértés, akkor valósult volna meg, ha a felperes említett előadását külön keresetként elbírálta volna.

Annyiban helytálló a felperes hivatkozása, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti perben is hivatalból kell vizsgálni a jogügylet semmisségét, a felperes hivatkozásától eltérően azonban hivatalból észlelhető semmisségi ok nem állt fenn.

Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy a M. Kft. jogi érdeke megalapozottá tette a beavatkozási kérelmét, azonban a kérelem elutasításával nem valósult meg súlyos, az érdemi döntésre kiható - egyben a Kft. jogait csorbító - eljárási szabálysértés. Ha a kezességet és zálogkötelezettséget vállalt Kft. ellen külön végrehajtás indult, a Kft. ennek megszüntetését külön keresettel kérheti, de nincsen elzárva attól sem, hogy külön perben a jogügylet résztvevőivel szemben érvénytelenség megállapítása iránti keresetet terjesszen elő.

Alaptalan a felperes pertárgyértékkel kapcsolatos kifogása, mert a másodfokú bíróság a Pp. 24.§ (1) bekezdés g) pontjába foglalt, kifejezetten a végrehajtás megszüntetési perekre irányadó rendelkezés alkalmazásával állapította meg a pertárgy értékét; az ennek alapulvételével a másodfokú bíróság által kiszámított fellebbezési illeték és - a felperes terhére rótt - ügyvédi munkadíj összege helyes.

Mindezen indokokra figyelemmel a Kúria a jogszabálysértés nélkül meghozott jogerős ítéletet Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet benyújtó

felperest a Pp.78.§ (1) bekezdése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 59.§ (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (2) bekezdése alapján kötelezte az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt, az Itv. 50.§ (1) bekezdése alapján számított felülvizsgálati eljárási illeték állam javára történő megfizetésére.

Kötelezte a felperest az alperesi képviselő javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése alapján megállapított, az alperesi képviselőnek a felülvizsgálati eljárás során kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló ügyvédi munkadíj, mint felülvizsgálati eljárási költség megtérítésére.

Budapest, 2016. február 24.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovácsfi László s.k. előadó bíró, Dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. bíró